

## Focus Groups Territorials (UOC)

Anàlisi de les preocupacions dels col·lectius socials al voltant de l'impacte de la mobilitat turística a quatre barris turístics

Julie Wilson

Universitat Oberta de Catalunya

[jwilson2@uoc.edu](mailto:jwilson2@uoc.edu)



**Barcelona**  
**Ciència**

**noutur** →  
noves perspectives en turisme i oci

**UOC** Universitat  
Oberta  
de Catalunya

**25** anys

### Focus Groups Territorials

**Anàlisi de les preocupacions dels col·lectius socials al voltant de l'impacte de la mobilitat turística als quatre barris turístics**

Objectius:

Anàlisi d'efectes diferenciats per barris i col·lectius diversos a través de quatre estudis de cas:

**Barceloneta, Gòtic, Sagrada Família i Sant Antoni**

Debatre les afectacions de l'aturada turística a causa de la Covid-19 i identificar els principals reptes en relació amb la mobilitat turística i dels visitants al barri.



## Metodologia

**Què?** Focus groups qualitius amb persones representatives del teixit associatiu i entitats relacionades amb la mobilitat i el turisme sostenible de la ciutat de Barcelona.

### Qui?

- Persones representants del teixit associatiu - veïnal, social, educatiu i empresarial – de cada barri
- Entitats per la promoció de la mobilitat i el turisme sostenible de la ciutat
- Entitats veïnals
- Associació de Famílies dels centres escolars
- Responsables d'activitats als Centres Cívics, cultura popular, activitats esportives, de lleure, etc.
- Entitats de promoció de mobilitat sostenible
- Associacions de comerciants i promoció econòmica.
- Associacions de guiatge (Sagrada Família i Gòtic, sobretot)
- Responsables i tècnics de l'ajuntament o d'empreses municipals en política turística, espai públic i mobilitat
- Agents Cívics
- Altres

**Com?** Mitjançant una sessió de treball en grup d'una hora i mitja, facilitada per l'equip de recerca, es van buscar propostes de millora i intervenció per abordar aquests reptes i problemàtiques.



## Dos mètodes participatius

### 1. Dinàmica conjunta:

#### Mètode: **Problem Framing**

Tres respostes a les següents preguntes que s'agruparan de forma lògica i apuntar també les desavinències:

1. "Quins són els **principals reptes** generats per la presència i la mobilitat de turistes i visitants?"  
(component espacial i temporal, casos concrets)
2. (Grau d'afectació): "De quina forma la presència de turistes **condiciona els desplaçaments / mobilitat del dia a dia al barri?**" (- que no necessàriament són negatius).

### 2. Dinàmica per barris (al final conjunta):

#### Mètode: **Challenge Mapping**

Un mapa del districte en gran format al centre.

Es pregunta per situacions concretes on es faci palès als impactes derivats de la primera dinàmica. Cada fitxa està numerada i té una etiqueta per poder posar-lo al mapa amb el mateix número.

Un cop identificats els reptes, friccions o conflictes, es fa una valoració col·lectiva a través de dues preguntes per cadascun dels casos:

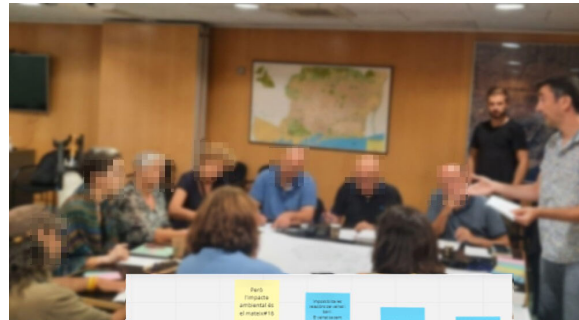
1. "Com creieu que es podria **solucionar?**"
2. "Què ho **impedeix?**"



## Problem Framing: Ciutat Vella (Barri Gòtic; la Barceloneta) 14/09/2022

### Quins són els principals reptes derivats de la presència i la mobilitat de turistes i visitants?

- Alt impacte en l'oci nocturn i afectació al veïnat (no només del turisme)
- Horaris invertits
- Mala gestió de l'aparcament d'autocars i VTC.
- Falta d'espai vital per al veïnat
- Massificació de vies de distribució de mercaderies
- Sobreocupació de l'espai públic
- Incompatibilitat entre bicicletes, patinets i vianants
- Necessitat d'ampliar els punts d'encotxament i desencotxament de visitants
- Concentració i massificació en punts claus



## Problem Framing: Eixample (Sagrada Família; Sant Antoni) 20/09/2022

### Quins són els principals reptes derivats de la presència i la mobilitat de turistes i visitants?

- Afectacions de mobilitat i saturació d'infraestructures / transports
- Impacte en el teixit comercial
- Falta d'esglaonament temporal/horari dels visitants
- Colls d'ampolla a les sortides del Metro
- Usos irregulars dels carrils bici (ciclistes, peatons, vehicles)
- Concentració de visitants en un mateix espai / moviments massius
- Grups de turistes/visitants sobredimensionats per l'espai disponible
- Falta de respecte mutu / civisme
- Problemes d'accés per als usuaris de comerços i serveis / equipaments locals



## Condicionants: Barri Gòtic i la Barceloneta

### De quina forma la presència de turistes condiciona els desplaçaments / mobilitat del dia al dia al barri?

- Impacte negatiu en la mobilitat peatonal del veïnat
- Obstacles per a anar a treballar, estudiar i als serveis essencials
- Canvis forçats en els recorreguts habituals dels residents
- Evitació d'aglomeracions massives
- Sobreocupació de l'espai públic
- Impactes en el medi ambient i la logística
- Activitat d'oci nocturn que s'encavalca amb els horaris escolars del matí
- Sorolls nocturns que afecten el descans dels residents
- Riscos personals relacionats amb nous models de vehicles i rutes massificades (patinets elèctrics, bicitaxis)



## Condicionants: Sagrada Família i Sant Antoni

### De quina forma la presència de turistes condiciona els desplaçaments / mobilitat del dia al dia al barri?

- Comportament irresponsable en vehicles com bicicletes i patinets
- Desviaments a la zona perimetral de la Sagrada Família i l'Avda. Gaudí
- Adaptació dels residents per evitar aglomeracions de visitants
- Dificultat d'accés a terrasses i cafeteries per als residents
- Preferència d'entrades alternatives de Metro pels residents
- Presència de carteristes al Metro i canvi d'actitud i alerta
- Por dels residents a les aglomeracions causades per visitants
- Voreres desbordades pel carril bici i ocupació per grups o bicitaxis
- Evitació de certes zones o rutes a causa de la massificació turística
- Problemes amb el quiosc de la Plaça Sagrada Família/Mallorca
- Dificultats de desplaçament per a persones grans i amb cotxets o carrets de compra
- Observació i fotografies de nens i avis jugant a la petanca pels turistes
- Desaparició del comerç veïnal / tradicional



## Challenge Mapping: Punts calents - Barri Gòtic i la Barceloneta

Transports públics massificats

Acumulament + festes/botellons a les platges

(Apart de la Barceloneta) la resta del litoral poc connectat a la ciutat en transport públic.

Desgast medioambiental, (soroll, civisme)

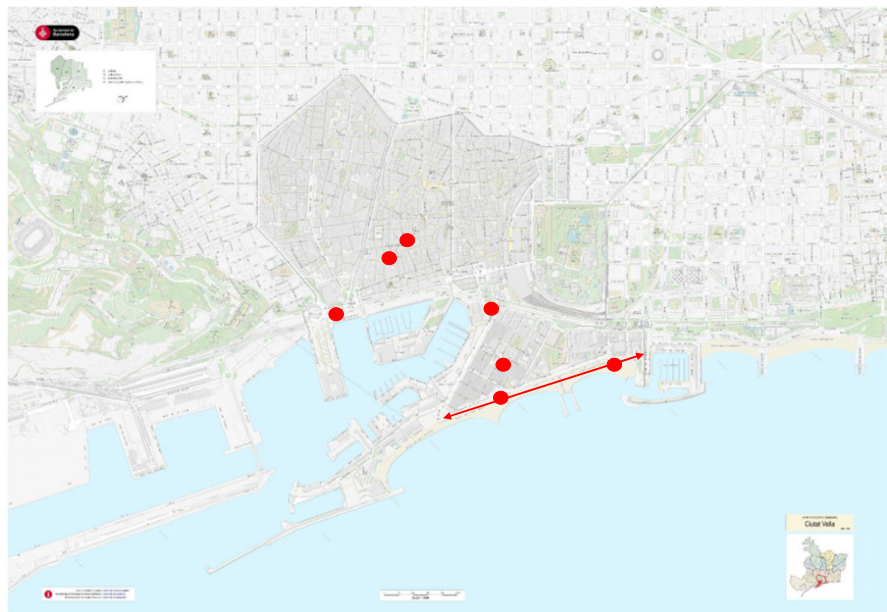
Sobresaturació del carrer Regomir

Manca d'espai vital per passejar per la Barceloneta a l'estiu.

Massificació turística i ocupació del territori que transforma els usos dels barris.

Expansió de terrasses i comerços orientats al visitant.

Coll d'ampolla al Metro de la Barceloneta



## Challenge Mapping: Punts calents - Sagrada Família i Sant Antoni

Avinguda Gaudí / de Rosselló a Provença, espai 'ocupat' per turistes.

Eix problemàtic Provença entre Pg. de Sant Joan i Lepant.

Sobreocupació del carril bici C. Marina / C. Provença.

Pàrquing de bicis i patinets.

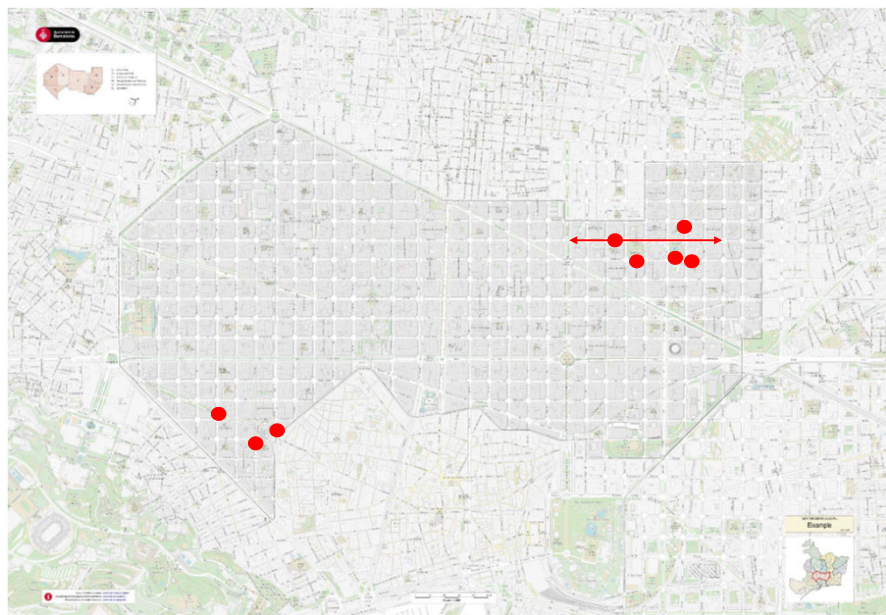
Ocupació espais veïns, comunitaris, verds.

Aglomeracions de turistes a la sortida del metro de Plaça Gaudí/Mallorca (bloqueja el quiosc).

Punts de trobada dispersats de grups guiats de 'Freetours'.

El comerç de barri cada vegada menys orientat al veïnat.

Mercat de Sant Antoni / Avinguda Mistral.





## Challenge Mapping: Propostes d'actuació

### Barri Gòtic i la Barceloneta

- Incrementar la qualitat, intermodalitat i freqüència de transports públics.
- Més punts per encotxar i desencotxar (autocars i VTCs)
- Limitar accés per a grups grans de vianants
- Distribuir els fluxos de turistes per la resta de la ciutat o, fins i tot, a altres zones de Catalunya.
- Plans d'usos que limitin les activitats turistitzades en zones d'alta afluència.
- Limitar i reduir l'arribada de turistes en relació al nombre d'avions i creuers.



### Sagrada Família i Sant Antoni

- Pedagogia amb turistes, proveïdors i comerciants
- Civisme
- Facilitar activitats comunitàries
- Carrils bici - Ampliar infraestructura i fer pedagogia amb ciclistes i peatons
- Millorar-ne la formació i tracte de taxistes.
- Restriccions en grups guiats no acreditats
- Inspeccions i mesures per a regular l'economia submergida.
- Millorar modalitat i combinacions de bitlletaria
- Taxa turística per a finançar nous serveis.
- Decreixement de creuers.

## Conclusions

- **Temes centrals:**
  - **Sobreocupació** de l'espai públic / **aglomeracions** de persones a les vies de pas, amb **colls d'ampolla** importants en determinats punts.
  - **Disrupcions** als recorreguts quotidians del veïnat.
  - **Congestió** d'infraestructures (esp. provinent dels autocars, VTCs turístics).
  - **Sobredimensió de grups guiats** (a peu i en bici).
  - Mancances en la gestió modal i finançament dels transports públics als barris.
  - Mancances en la gestió de bicicletes / patinets / bicitaxis d'ús turístic.
- Poques diferències entre districtes (excepte els específics contextuals).
- Tema **COVID-19 poc prevalent**.
- **Dificultat al separar tema de les externalitats negatives del turisme dels seus efectes** específics a partir de les mobilitats quotidianes (reclam pisos turístics, gentrificació, model turístic, canvis en el teixit comercial etc).



# THANK YOU!

Julie Wilson

Universitat Oberta de Catalunya

[jwilson2@uoc.edu](mailto:jwilson2@uoc.edu)

